

VIERDE WERELDBLAD

ATD = All Together for Dignity / Agir Tous pour la Dignité / **Samen voor waardigheid**
www.atd-vierdewereld.be / Nr. 198 / maart 2017 / Verschijnt vier maal per jaar

PB-PPiB-16019
BELGIE(N)-BELGIQUE

STOP ARMOEDE SAMEN VOOR WAARDIGHEID

EDITO

STOP ARMOEDE

De rijen van mensen die bij voedselbanken staan aan te schuiven worden langer. Goede woningen zijn onbetaalbaar voor mensen met een laag inkomen. Toch wordt niet meer gefluisterd, maar onomwonden verklaard dat mensen die in armoede leven het sociale systeem misbruiken. De samenleving beschuldigt hen van luiheid en fraude, maar vergeet te zeggen dat de vervangingsinkomens al jaren onder de armoedegrens liggen.

Mensen die recht hebben op een leefloon moeten sinds 1 november het geïndividualiseerd project maatschappelijk integratie (GPMI) aangaan. Het recht op een leefloon, het laatste redmiddel, krijgt de vorm van een contract met voorwaarden. Kan je zaken weigeren die in je GPMI staan als je daardoor je laatste kans om financieel te overleven misschien verspeelt? Of voel je je verplicht om "vrijwilligerswerk" op te nemen in een vereniging of openbare instelling? Stop je vervolgens met het vrijwilligerswerk dan volgt een sanctie. Als je geen leefloon meer krijgt, waarvan moet je dan leven?

Vrijwilligerswerk onder dwang lost weinig op. In Groot-Brittannië toonde een studie aan dat mensen uit de 'workfare' hun kansen op een job niet vergroten. In New York werden acht jaar na de invoering meer dan de helft van de groenarbeiders ontslagen. Vrijwilligers doen nu het werk.

In Vlaanderen besliste de regering om de jongerenbonus in de non-profitsector af te schaffen. Meer dan 700 jobs voor laaggeschoolde jongeren staan op de helling. Om vervolgens vrijwilligers met een leefloon in te schakelen?

De overheid zet in op het bestrijden van misbruik en onderwerpt mensen in armoede aan steeds striktere controles. Onverwachte invallen thuis door inspecteurs van de RVA zijn toegelaten. Maatschappelijke werkers van het OCMW winnen informatie in bij politie. Gas-, water- of elektriciteitsfacturen worden uitgepluisd om zeker te zijn dat de rechthebbende geen domiciliefraude pleegt. De sociale fraude blijft marginaal in vergelijking met belastingontduiking. De middelen die ingezet worden om sociale fraude te lijf te gaan zijn onevenredig en discrimineren de meest kwetsbaren en schenden hun recht op privacy. De laatste maanden is een grens overschreden. Sommige mensenrechten gelden niet meer voor mensen in armoede.

Aan ons de uitdaging om dit om te buigen. Menselijke waardigheid moet niet verdiend worden en kan niet in beslag genomen worden. Nooit.

Georges de Kerchove
Nationaal team

VIERDE WERELDBLAD

Uitgave van de Beweging
ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be
facebook.com/ATDVla

Verantwoordelijk uitgever:

Marijke Decuypere
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
Foto's: ATD Vierde Wereld, tenzij anders vermeld

Voor giften van 40 euro of meer per jaar ontvangt u een fiscaal attest.

IBAN: BE89 0000 7453 3685
BIC: BPOTBEB1

U kan ATD Vierde Wereld ook opnemen in uw testament. Bij een duolegaat gaat een deel van uw bezit naar uw erfgenamen en een ander deel naar ATD Vierde Wereld. De successierechten zijn dan lager en worden betaald door ATD Vierde Wereld.

Foto: pexels.com ▲

LIEVER EEN LOON

Om de Europese volksuniversiteit voor te bereiden, komen we drie dagen samen. We willen verregaande voorstellen formuleren rond een waardig inkomen. Als voorbereiding staan we eerst stil bij wat het woord inkomen voor ons betekent. Ik denk hierover na in een groepje met Els en Monique.

“Wat ik zou willen, is een echt salaris. Ik ben het zo beu met een vervangingsinkomen te leven. Om te beginnen kom ik er niet mee rond maar vooral heb ik het er moeilijk mee dat ik afhankelijk ben van anderen. Steeds weer moet ik bewijzen dat ik recht heb op dit minimuminkomen. Wie leeft van een vervangingsinkomen krijgt ook vaak controle.” Terwijl Monique dit vertelt, doet de felheid van haar woorden haar ogen branden.

“Als ik een baan heb, krijg ik mijn eigen loon. Ik zou daar trots op zijn. Ik zou een waardiger leven kunnen leiden. Zelf mijn geld verdienen! Ik zou mijn kinderen gezond voedsel kunnen geven: meer groenten en fruit. Het begin van het schooljaar zou ook veel minder moeilijk zijn.”

Els luistert met gespitste oren en valt in: “Je wilt niet dat je kinderen uit de boot vallen. Ik eet droog brood in augustus zodat ik een mooi boekentasje voor mijn zoontje kan kopen. Ik zou ook graag eens met vakantie gaan. Ik weet zelfs niet wat het is want ik ging nog nooit weg.” Els aarzelt even maar drukt dan toch haar diep verlangen uit: “En weet je, ik ben ook een vrouw. Ik droom er ook van eens naar de kapper te kunnen gaan of mij te laten verzorgen.”

Marijke Decuypere

Voorbereiding op de Europese Volksuniversiteit ▲

EN PLOTS IS HET MAKKELIJKER OM UIT TE LEGGEN WAAROM WE DIT DOEN

DE EUROPESE VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Meer bruggen nodig

Het belangrijkste wat we met ATD Vierde Wereld kunnen doen is bruggen bouwen tussen de wereld van mensen in armoede en de wereld van mensen die een beslissende rol spelen in de samenleving. Dat is absoluut nodig om armoede op te lossen en dat is geen holle slogan.

De voorbije maanden hoorden we het overal, dat er meer bruggen nodig zijn in onze samenleving. De Brexit en de Trump-verkiezing waren mijlpalen in een veranderende wereld. Waarom hebben we dit niet zien aankomen? Deze vraag ging bovendrijven in de media en leverde talrijke stellingen en opinies op: dat mensen die zich in de steek gelaten voelen en onzeker zijn in opstand komen tegen de elite, dat de laagste klassen de klappen krijgen van de globalisering, dat met misprijzen op hen neergekeken wordt. Dat alles zou een voedingsbodem zijn voor populisme, een term die met de dag meer betekenis krijgt. In de veelheid van verklaringen, herkennen we drie thema's die het leven van mensen in armoede sterk bepalen: onzekerheid, onvrijheid en het diepe besef van niet meetellen en niet gehoord worden.

De kern van de democratie is dat elke burger mag deelnemen

We leven in een democratie. Elke burger mag mee het beleid bepalen. Maar hoeveel mensen met een lage scholingsgraad zetelen in onze parlementen? Voeg als kenmerk nog een ervaring van diepe en langdurige armoede toe en het antwoord is zonder meer nul. Voor een politiek ambt heb je geen diploma nodig. Iedereen kan zich verkiesbaar stellen, dat staat in de Grondwet en het is de kern van de democratie. Toch is de praktijk anders. De hoogopgeleiden zijn zo sterk vertegenwoordigd in politieke functies dat er al een woord voor is: diploma-democratie. Sommigen van hen kunnen wel degelijk over de rand van hun eigen kring kijken én zijn bereid om te luisteren. Maar toch is het nodig dat mensen in armoede zelf kunnen meedenken op die plaatsen waar de samenleving vorm krijgt, ook als ze zich moeizamer of anders uitdrukken.

We investeren veel met ATD Vierde Wereld om de bakens te verzetten.

De Europese Volksuniversiteit is een brug

Op 19 en 20 december 2016 bracht ATD Vierde Wereld negentig mensen samen in het hart van de Europese Unie in Brussel. Ze kwamen uit België, Spanje, Frankrijk, Groot-Brittannië, Nederland en Ierland. Breng ze bij elkaar, mensen die in armoede leven en mensen die de EU vormgeven, dat is het idee achter deze Europese Volksuniversiteit van de Vierde Wereld. Sinds 1989 gaat die om de twee jaar door in het Europees Economisch en Sociaal Comité, of in het Europees Parlement zoals in 2014.

Dat voor zo'n bijeenkomst praktische zaken als verblijf en verplaatsing moeten geregeld worden kost geld en moeite, maar is nog de makkelijkste kant van de zaak, uiteraard met dank aan wie de zin van deze bijeenkomsten erkent en steunt.

De voorbereiding is intens. In elk deelnemend land worden de thema's uitgediept en daarbij worden meer mensen betrokken dan de afgevaardigden. Nu Europa met meer dan één crisis kampt, is het belangrijk dat armoede en sociale uitsluiting geen werkpunten worden die naar het achterplan verschuiven. We mogen niet vergeten dat de stichters van de Europese Unie een duidelijk doel hadden: de leef- en werkomstandigheden van hun volkeren verbeteren. Een beleid voeren dat niemand achterlaat, kan dit uitgangspunt terug in de verf zetten en het Europese project versterken.

De vorige Europese Volksuniversiteit, in maart 2014, sloot af met veertien voorstellen voor Europa(*). Twee ervan werden in december 2016 onder de loep genomen: het belang van een inkomen en het recht om te bestaan als persoon.

Isabelle Maes

(*<http://www.atd-vierdewereld.be/IMG/pdf/14voorstelleneu.pdf>)

“MIJN DOCHTER EN IK
WERDEN GEZIEN ALS EEN
KOPPEL WANT ZE HAD
EEN LOON EN LEEFDE
MET MIJ ONDER
ÉÉN DAK. ZE IS UIT HUIS
VERTROKKEN OPDAT IK
GEEN GELD ZOU
VERLIEZEN, MAAR HET
WAS TEGEN ONZE ZIN.
MEN ZOU HET INKOMEN
VAN MIJN DOCHTER NIET
IN REKENING MOGEN
BRENGEN;
ZE MOET NOG STARTEN
IN HET LEVEN.”

Aan het werk in het Europees Economisch en Sociaal Comité ▲

Het recht op bestaansmiddelen is een individueel recht ▲

HET RECHT OM TE BESTAAN

Iedereen is gelijk voor de wet, maar daar gaat een ander principe aan vooraf: dat de wet elke mens erkent als persoon.

Mensen die geen statuut hebben of geen documenten, bestaan officieel niet. Ze kunnen niet dezelfde rechten aanspreken als andere inwoners in de regio waar ze zich bevinden. In Europa gaat het om asielzoekers en migranten maar ook om burgers zonder domicilie die op straat of op campings wonen en die als vreemdelingen in hun eigen land zijn. Ergens zijn ze tussen de mazen van het papieren net gevallen en dan vallen alle andere domino's omver.

Je kunt ook papieren hebben die weinig garanties en rechten bieden: als je in België een asielaanvraag doet ontvang je een oranje kaart, maar pas na vier maanden kun je een werktoelating krijgen. Die is onzeker, want bij een eerste negatieve beslissing over het asiel wordt ze onmiddellijk ingetrokken. Tijdens de beroepsprocedure heb je er geen recht meer op.

Uit Nederland kwam het voorbeeld van een gezin dat door de gemeentelijke sociale dienst naar een camping verwezen werd in een andere gemeente. Een hoofdverblijfplaats was daar niet toegelaten en daarom weigerde de gemeente de inschrijving in het bevolkingsregister. De vroegere gemeente schrapte hen ondertussen. Zo werden ze 'spookburgers'. Natuurlijk kan dit niet, maar er ontbreken instanties die hier als scheidsrechter tussen de twee gemeenten kunnen optreden.

Soms is het wel duidelijk hoe een procedure kan verbeterd worden maar is er geen politieke wil, omdat er juist een

logica van ontraden in het systeem ingebakken is.

De sokkel van rechten moet steviger gemaakt worden

Ook al bevindt iemand zich onrechtmatig op het grondgebied, dan nog is hij niet vogelvrij verklaard. Er bestaat Europese rechtspraak die landen verplicht om basisrechten te verzekeren aan elke persoon.¹ Er is dus wel een sokkel van rechten, maar die is vaak niet stevig genoeg. Ingaan tegen de logica van het ontraden en een welwillende houding bevorderen kan maar als er meer openheid groeit voor diversiteit. Hoe kunnen we anders de waardigheid van ieder persoon erkennen?

We moeten beter beseffen hoe schadelijk langdurige onzekerheid is. Wie in onzekerheid leeft is een makkelijke prooi voor misbruiken, zoals zwartwerk en huisjesmelkerij. Jaren van onzekerheid zijn een verspilling van menselijke energie en kwaliteiten. Verloren jaren voor mensen zelf, maar ook voor de samenleving.

Twee concrete voorstellen:

- Geef mensen voor de duur van de procedure reële rechten.
- Zorg dat de duur van procedures vastligt, zodat mensen vooruit kunnen kijken.

Bert Luyts

¹ Een boeiend Engelstalig artikel hierover bij de Raad van Europa: <http://www.coe.int/et/web/commissioner/-/without-papers-but-not-without-rights-the-basic-social-rights-of-irregular-migrants>

“EEN DOCHTER
HAD EEN STUDIEBEURS EN DIE WERD VAN
DE UITKERING VAN HAAR MOEDER
AFGETROKKEN. DIE STUDIEBEURS MAAKTE
DUS GEEN VERSCHIL...”

MIDDELEN OM TE BESTAAN

‘Ik kan echt niet meer volgen.’ Deze verzuchting van een deelnemer aan de volksuniversiteit van ATD Vierde Wereld Vlaanderen is voor velen herkenbaar. Een lage uitkering, vaste kosten, facturen en uitgaven van alle kanten, het vergt veel acrobatie. Toch is dat niet de enige noemer om deze bijeenkomst begin december 2016 – een aanloop naar de Europese volksuniversiteit – te beschrijven. Meer nog ging het over onzekerheid. Jawel, een laag inkomen, maar bovendien niet weten of je er morgen nog recht op hebt, dat knaagt. Je weet dat je plichten hebt, dat huur moet betaald worden, maar soms lukt het niet. De Europese volksuniversiteit van de Vierde Wereld zette de pijnpunten scherp neer en deed voorstellen.

Een minimuminkomen dat rekening houdt met woonkosten

We kennen mensen die van een minimuminkomen leven, maar die het grootste deel ervan moeten besteden aan woonkosten of huurschulden.

We vragen om een onderscheid te maken tussen de steun voor wonen en het minimuminkomen: zelfs met een fatsoenlijk minimuminkomen kan je er niet van uitgaan dat iedereen zich correct kan huisvesten.

En natuurlijk is het ook belangrijk dat er voldoende aanbod is aan sociale huisvesting, afgestemd op de noden van het land.

Een dilemma vermijden: een inkomen per persoon

Het recht op een minimuminkomen is een voorwaarde om waardig te kunnen leven. In landen van de EU waar dit

bestaat, wordt het bijna altijd berekend volgens de gezinsamenstelling. Daar zit een logica in, maar het veroorzaakt dikwijls een dilemma. Het inkomen van de ene partner kan dat van de andere naar beneden halen. En dan gebeurt het dat een koppel verzwijgt dat ze samenwonen. Of een moeder neemt haar zoon in huis die dakloos is, maar ze zegt er niets over, omdat ze het niet redt als zij haar uitkering verliest.

Het recht op geschikte bestaansmiddelen is een individueel recht. Daarom vragen we dat er ook een individueel minimuminkomen komt. Ook belangrijk is dat de aanvraagprocedures eenvoudig en toegankelijk zijn voor iedereen, en gebaseerd op vertrouwen.

Mensen in armoede hopen om van hun werk te kunnen leven.

Maar we weten dat dit vandaag voor de meesten van hen zeer moeilijk is. We weten ook dat inkomen uit werk voor sommige gezinnen nadelig uitvalt, vooral als een jongere of volwassene in het gezin een paar weken lang een loon heeft, dat in rekening gebracht wordt voor de bepaling van de uitkering van de andere gezinsleden.

We vragen daarom dat de Europese Unie erover waakt dat ieder extra inkomen dat een persoon verwerft uit arbeid, hoe klein ook, een verbetering brengt voor het globale inkomen. En andersom, als die persoon zijn inkomen uit arbeid verliest, dat zijn vroegere rechten zonder moeite weer hersteld worden.

Bert Luyts

Citaat van Joseph Wresinski op de muur van de Vrede in Nijmegen, ingehuldigd op 11 februari 2017 ▲

HET GEHEUGEN VAN ATD VIERDE WERELD

INTERVIEW MET JEAN TONGLET OVER
TEKSTEN VAN JOSEPH WRESINSKI, OVER ARCHIEVEN
EN OVER ZIJN EIGEN GESCHIEDENIS ALS VOLONTAIR

AL 40 JAAR WERKT JEAN TONGLET ALS VOLONTAIR VOOR ATD VIERDE WERELD.
GEPASSIONEERD DOOR GESCHIEDENIS EN HET GESCHREVEN WOORD, GRAAFT HIJ IN DE
ARCHIEVEN VAN JOSEPH WRESINSKI EN DE BEWEGING, OP ZOEK NAAR INTERESSANTE TEKSTEN.

40 JAAR ENGAGEMENT

Hoe leerde je ATD Vierde Wereld kennen?

Dat gebeurde in 1968, toen ik twaalf was. Joëlle, mijn scoutsleidster, vroeg om bij haar huwelijk een schenking te doen aan ATD Vierde Wereld in plaats van cadeaus te geven. Zo raakte mijn familie gesensibiliseerd. Ik had veel bewondering voor mijn leidster, zeker toen ze met haar man naar een arme wijk in Frankrijk verhuisde. Vier jaar later werd ik weer herinnerd aan de beweging toen de televisie de documentaire "Ceux qui n'existent pas" uitzond. Dit was de eerste docu-

mentaire over de beweging in België. Hierdoor besepte ik dat er ook arme wijken waren in Brussel, waar ik toch geboren was. Na de secundaire school twijfelde ik over wat ik zou gaan studeren. Geschiedenis had mij altijd al geboeid, maar ik kon mij niet voorstellen wat ik concreet als historicus zou kunnen doen. Vanwege de handicap van mijn oudste broer, besliste ik de studies sociaal assistent aan te vatten. Tijdens mijn laatste jaar liep ik stage bij ATD Vierde Wereld. Ik bezocht voornamelijk families in armoede in Kuregem, een wijk in Anderlecht. Daarna wilde ik graag blijven. Ik schreef een brief naar Joseph Wresinski en werd uitgenodigd voor een ontmoeting in Pierrelaye. Sinds '77 ben ik volontair en heb ik nooit iets anders gedaan.

Wat heb je als vrijwillig gedaan?

De eerste vijf jaar verbleef ik in Marseille waar ik mijn vrouw Monique leerde kennen. Na een tussenstop van een jaar in Noisy-le-Grand, trok ik in '83 opnieuw naar België om André Modave op te volgen als verantwoordelijke voor de nationale werking. Ik werkte eerst zes maanden op de studiedienst van de gezinsbond, om de Belgische situatie opnieuw te leren kennen. Na mijn werkuren bracht ik elke avond nog een uur door met André. In '84 volgde ik hem op als algemeen secretaris. Van '88 tot '92 was ik naast algemeen secretaris ook afgevaardigde voor ATD Vierde Wereld bij de Europese Unie. Vanaf '92 kon ik me gedurende twee jaar fulltime op de EU richten. In '94 ging ik terug naar Frankrijk om het secretariaat van het internationaal team in Pierrelaye te coördineren. Eind 2002 voegde ik me bij het team dat een nieuw archief voorbereidde. We hadden als opdracht de foto- en videotheek, het archief van Joseph Wresinski, de archieven van de acties en van de geschriften van de vrijwilligers en militanten, samen te brengen in één enkel centrum in Baillet. Sinds '96 ga ik ook twee à drie keer per jaar naar Rome om de contacten van de beweging met het Vaticaan te onderhouden. Met mijn gezin verbleef ik in 2000 een heel schooljaar in Rome, waar toen een replica van de steen werd onthuld. Ik werkte mee aan de voorbereidingen van dat evenement. In 2010 voelde ik de nood aan een bezinningsperiode. Omdat we nog altijd contacten hadden met de vrienden van de beweging in Italië trok ik samen met mijn vrouw voor 3 jaar ernaartoe. Begin 2014 kwamen we terug naar België.

Wat is je huidige taak?

Naast het onderhouden van onze contacten met het Vaticaan, zet ik me in om teksten van de beweging en van Joseph Wresinski te laten uitgeven. In het archief van Joseph Wresinski zitten 300 conferenties, duizenden brieven: materie voor nog talloze boeken! Ik snuffel in de archieven, redigeer teksten en onderhoud contacten met uitgeverij. Het is altijd weer een overwinning als een uitgeverij een boek of een tekst publiceert. Daarnaast werk ik mee aan de nieuwe website over Joseph Wresinski (zie kader). Het is een aantrekkelijke en interactieve site geworden met video's, foto's en korte teksten. Ik probeer ook zelf te publiceren. In 2007 verscheen het boek "Refuser la misère: une pensée politique née de l'action" dat teksten rond een zeker thema verzamelt. Recenter is "Joseph Wresinski: une pensée par jour", een boek met 365 citaten van Joseph Wresinski, eentje voor elke dag. Mijn grote droom blijft een strip rond Joseph Wresinski te publiceren.

In het kader van het campagnejaar 2017 wordt een boekje met spirituele teksten van Joseph Wresinski heruitgegeven in het Frans (« Prier 15 jours avec Père Joseph »). Ik heb het geredigeerd en er een aantal kleine fouten uitgehaald.

In februari lanceerde ATD Vierde Wereld de gloednieuwe website over Joseph Wresinski:
<http://www.joseph-wresinski.org/nl/>.

Neem zeker eens een kijkje!

SCHRIFT GRIFT

Welke teksten van Joseph Wresinski spreken jou het meeste aan?

Dat zijn die waarin hij spreekt over het belang van cultuur. Een mooi voorbeeld is het verhaal van de schoonheidsspecialiste die zich in het barakkenkamp van Noisy-le-Grand aanmeldde om te helpen en er een schoonheidssalon startte. Daardoor werd Joseph Wresinski in '65 uitgenodigd voor het nationaal congres van de federatie van schoonheidsspecialisten. Hij gaf er een lezing over esthetiek en extreme armoede. Hij probeerde twee uitersten te verzoenen. Het is een profetische tekst: iedereen heeft behoefte aan schoonheid, dat wordt steeds meer erkend. Maar deze ideeën blijven revolutionair. Niet iedereen begrijpt dat ieder mens recht heeft op cultuur en schoonheid.

Ook de teksten waarin hij het belang van schrijven en geschriften onderstreept, spreken mij aan. Er is bv. die waarin hij uitlegt waarom het belangrijk is dat in de beweging alles wordt opgeschreven. Wij zeggen dat de armen onze leermeesters zijn van wie we kunnen leren. Daarom moeten we alles noteren wat zij in besprekingen naar voor brengen. Wat mij ook fascineert is de geschiedenis van teksten en gedachten. In '87 publiceerde de beweging een belangrijke tekst over mensenrechten. Maar als je de archieven induikt, ontdek je dat die ideeën al een voorgeschiedenis hebben in andere teksten. Zo zijn er uit 1968 die al over de ondeelbaarheid van de mensenrechten spreken. Daarnaast vind ik het bijzonder dat Joseph Wresinski's geschriften vertrekken vanuit het concrete leven, niet vanuit een theorie.

Zijn de teksten nog actueel en wat is het belang ervan?

Er zijn teksten die in een bepaalde tijdsgeschiedenis geschreven werden en die vandaag minder actueel lijken. Maar andere blijven wel relevant. Hierin zie ik drie soorten: teksten waarin Joseph Wresinski over zichzelf spreekt, andere die over liefdadigheid gaan en teksten die bij een bepaald gebeuren geschreven zijn.

Die waarin Joseph Wresinski over zichzelf en zijn jeugd praat, zijn zeer belangrijk voor de geschiedenis van de beweging. We kunnen de keuzes die hij gemaakt heeft niet begrijpen als we niet weten waar hij vandaan komt.

Jean Tonglet ▲

In het archief in Baillet-en-France ▲

De teksten over liefdadigheid zijn vaak verbonden met zijn jeugd. Joseph Wresinski beschrijft hoe hij altijd moest ontvangen en nooit zelf mocht geven. Dit is een relatief onbekend gegeven, maar het is fundamenteel om de beginselen van de beweging beter te begrijpen.

Het feit dat Joseph Wresinski erop hamerde dat de armsten altijd betrokken moeten worden, blijft actueel. In 1975 organiseerde de VN in Mexico een congres in het kader van het internationale jaar van de vrouw. In het gastenboek schreef Joseph Wresinski: "Als de vrouw van de vierde wereld niet het centrum is van het jaar van de vrouw, waar dient dit jaar dan voor?" Bij alle beslissingen, voorstellen, ideeën,... moeten mensen in armoede centraal staan, anders vallen zij uit de boot. Op een postkaartje vanuit Mexico aan André Modave schreef hij: "Mijn beste André, je kan je niet voorstellen wat wij hier meemaken: een congres van rijke vrouwen waarin rijke vrouwen onder elkaar discussiëren over de problemen van rijke vrouwen. De vrouwen van de vierde wereld zullen teleurgesteld zijn, maar wij blijven aan hun kant staan."

Ik vind het ook belangrijk dat op de nieuwe website rond Joseph Wresinski korte teksten, citaten,... uit het dagelijkse leven in verscheidene talen zullen verschijnen. Tot nu toe vertaalde men vaak alleen de grote toespraken. Maar het is belangrijk dat we in andere talen beschikbaar stellen wat Joseph Wresinski in het dagelijkse leven zei. Het spontane

ontbreekt vaak in vertaalde toespraken, en dat is net belangrijk om de gedachtegang van Joseph Wresinski beter te leren begrijpen. Door de ontstaansgeschiedenis van teksten en de mondelinge overdracht te bekijken, merk je dat er veel nuances in de gedachten van Joseph Wresinski zitten, veel meer dan vaak wordt aangenomen. Daarom is het ook belangrijk de context goed te schetsen. Joseph Wresinski gebruikte wel eens kwetsende woorden, maar dit waren vaak de enige die het publiek begreep.

Wat is je favoriete citaat van Joseph Wresinski? Waarom?

Eén van mijn favoriete citaten is het volgende :

"Les pauvres sont les créateurs, la source même de tous les idéaux de l'humanité, car c'est à travers l'injustice que l'humanité a découvert la justice, à travers la haine, l'amour, à travers la tyrannie, l'égalité de tous les hommes."

"DE ARMEN ZIJN DE SCHEPPERS,
DE BRON VAN ALLE IDEALEN
VAN DE MENSHEID.
WANT HET IS DOOR
ONRECHTVAARDIGHEID
DAT DE MENS
RECHTVAARDIGHEID
HEEFT LEREN KENNEN,
LIEFDE DOOR HAAT,
GELIJKHEID VAN ALLEN
DOOR TIRANNIE."

Dit citaat komt erop neer dat de ervaringen van onrechtvaardigheid, haat, tirannie, geweld,... ook intrinsiek het tegen-gestelde in zich dragen: rechtvaardigheid, liefde, vrijheid,...

Het doet me denken aan een citaat van Vaclav Havel: "Soms moeten we in de diepste miserie verzeilen om de waarheid te erkennen, net zoals we moeten afdalen in het diepst van de put om de sterren te zien." En ook aan Rav (rabbi) de Sassov: "Wil je het vuur vinden? Zoek dan in de asse."

Sara Philips en Evelien Lambrecht

STOP ARMOEDE

SAMEN VOOR WAARDIGHEID

Het jaar 2017 is een bijzonder jaar voor ATD Vierde Wereld!
We vieren drie verjaardagen:

30 jaar Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede
60 jaar Internationale Beweging ATD Vierde Wereld
100ste geboortjaar van stichter Joseph Wresinski

We willen met velen van 2017 een sterk campagnejaar maken.

**Engageer je en teken deze oproep
die we wereldwijd verspreiden**

ARMOEDE IS EEN VORM VAN
GEWELD. ARMOEDE VERNEDERT,
DOET MENSEN ZWIJGEN EN MAAKT
LEVENS KAPOT. MAAR ARMOEDE IS
GEEN NOODLOT. MENSEN IN
ARMOEDE VERZETTEN ZICH ELKE DAG
TEGEN DIT ONRECHT. HUN
INTELLIGENTIE, ERVARING EN MOED
ZIJN NODIG OM DE UITDAGINGEN
VAN DE WERELD AAN TE GAAN.
EXTREME ARMOEDE IS EEN
VERSPILLING VAN TALENT. DIT IS
ONAAANVAARDBAAR, NET ALS
SLAVERNIJ EN DISCRIMINATIE.
OVERAL TER WERELD LATEN MENSEN
IN ARMOEDE HUN STEM HOREN EN
NEMEN ZELF INITIATIEF. ANDEREN
SLUITEN ZICH HIERBIJ AAN. ZO
BOUWEN WIJ SAMEN AAN EEN
WERELD DIE NIEMAND
ACHTERLAAT.

OOK IK ZET MIJ IN VOOR EEN WERELD
ZONDER ARMOEDE.

Om deze oproep te ondertekenen,
bezoek www.poverty-stop.org.

**STOP
ARMOEDE**
SAMEN VOOR WAARDIGHEID

**1001 verhalen. Ook jouw verhaal:
kom naar ons schrijfatelier!**

In alle landen waar we aanwezig zijn verzamelen we verhalen die vertellen dat we door samenwerking armoede en sociale uitsluiting kunnen overwinnen en aan vrede bouwen.

Een steun om jouw verhaal op papier te krijgen: we organiseren deze zomer schrijfateliers in het Vierde Wereldhuis in Brussel.

Zing mee!

We willen een levendige campagne, vol muziek en zang! Internationaal hebben we een repertoire opgesteld met wereldliedjes. Deze liedjes gaan over de strijd van mensen in armoede. Dit repertoire zal verspreid worden onder allerlei zangkoren in België.

Koren die deze liederen willen zingen en/of concerten willen organiseren kunnen met ons contact opnemen :

2017.belg@atd-vierdewereld.be.

Kom op 17 oktober 2017 naar Brussel!

Er staat een uitzonderlijke viering van 17 oktober 2017 op de agenda. Het is een kans om het jaar in glans af te sluiten en om nationaal de aandacht te vestigen op de beweging en de strijd tegen extreme armoede.

Duid 17 oktober 2017 alvast aan in je agenda.

Info op website:

www.atd-vierdewereld.be

www.poverty-stop.org

www.joseph-wresinski.org

KALENDER

VOLKSUNIVERSITEIT VAN DE VIERDE WERELD

Zaterdag 1 april 2017

Plaats van dialoog en vorming met mensen in armoede

LEESBIJEENKOMSTEN

Raadpleeg daarvoor onze website.

LEDENDAG

Zaterdag 29 april 2017 in het ATD Vierde Wereldhuis, Brussel.

Op uitnodiging.

▲ joseph-wresinski.org

GROOT EVENEMENT 17 OKTOBER

Dinsdagavond 17 oktober, Brussel. Meer info volgt nog.

INFORMATIE-ONTMOETING: *De internationale Beweging ATD Vierde Wereld in België, wat is dat, wie zijn dat?*

De beste manier om dat echt te weten te komen is ons ontmoeten. Maak een afspraak.

GEÏNTERESSEERD IN EEN VAN DEZE ACTIVITEITEN?

Informeren en aanmelden via het secretariaat: contact@atd-vierdewereld.be.

ACTUELE INFORMATIE: zie www.atd-vierdewereld.be

facebook.com/ATDVla

STEUN ATD VIERDE WERELD IN HAAR STRIJD TEGEN EXTREME ARMOEDE EN VERNIEUW JE LIDMAATSCHAP VOOR 2017!

- Stort 3 euro aan ATD Vierde Wereld (IBAN: BE89 0000 7453 3685) met de vermelding "lidmaatschap".
- Hiervoor krijg je een lidkaart.
- Indien je meer dan 3 euro stort, wordt dit als een gift beschouwd. Indien je giften jaarlijks meer dan 40 euro bedragen, heb je recht op een fiscaal attest.